

DOI 10.31392/NPU-nc.series.15.2019.1(121)20.07
УДК [378.016:796.011.3]:37.013

- Демченко І. І.
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Максимчук Б. А.
доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури,
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Протас О.Л.
кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Навчально-наукового центру «Педагогіка і психологія вищої школи» ІВО НАПН України
та Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,
Козій О. М.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Демчишина О.В.
кандидат хімічних наук викладач кафедри збагачення корисних копалин і хімії
Криворізький національний університет
Сагач О. М.
кандидат історичних наук, доцент кафедри педагогіки та психології
Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського
Плетеницька Л. С.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника"
Максимчук І. А.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини,
Маріупольський державний університет

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ВЗАЄМОДІЯ ФАКТОРІВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Педагогічна майстерність є складовою як загальної професійної підготовки учителя будь-якого фаху, так і високим ступенем його галузевої компетенції (педагогічна майстерність учителя-словесника, учителя образотворчого мистецтва, учителя фізичної культури тощо).

У культурології, теорії творчості й педагогіці в тому числі є якісна тріада «діяльність – майстерність – мистецтво». Екстраполюючи на дидактичну площину ЗВО, її можна сформулювати таким чином «здатність – здібності – навчання – розпланована реалізація (діяльність) – планово-ситуативна (імпровізаційно-регламентована) діяльність або майстерність». Тобто основна відмінність між студентом-відмінником і студентом, який володіє педагогічною майстерністю, в тому, що перший у своїй виробничій практиці підходить до вирішення педагогічних ситуацій більш інструктивно, стандартизовано, тоді як інший – ситуативно, інтуїтивно й більш креативно.

Загальний висновок щодо підґрунтя для вищого рівня педагогічної майстерності такий: якщо майбутній учитель фізичної культури відмінно засвоює, репродукує й використовує на практиці педагогічні та спортивні здобутки, але не включає свою особистість у пізнавальний і творчий процес, то він виявляє високий рівень педагогічної діяльності, тоді як студент, додаючи до вищевказаного власний погляд, досвід, інтерпретацію, креативність у вирішенні педагогічних проблем, що підвищує ефективність педагогічного процесу, сповна втілює педагогічну майстерність.

Ключові слова: заклади вищої освіти, здібності, майбутній учитель фізичної культури, професійна підготовка, акмеологія.

Демченко І. І., Максимчук Б. А., Протас О. Л., Козій О.М., Демчишина О. В., Сагач О. М., Плетеницька Л. С., Максимчук І. А. Динамика развития педагогического мастерства и взаимодействие факторов ее формирования. Педагогическое мастерство является составной как общей профессиональной подготовки учителя любой специальности, так и высокой степенью его отраслевой компетенции (педагогическое мастерство учителя-словесника, учителя изобразительного искусства, учителя физической культуры и т.д.).

В культурологии, теории творчества и педагогике в том числе есть качественная триада «деятельность – мастерство – искусство». Экстраполируя на дидактическую плоскость высшего учебного заведения, ее можно сформулировать следующим образом «возможность – способности – обучение – распланированная реализация (деятельность) – планово-ситуативная (импровизационно-регламентирована) деятельность или мастерство». То есть основное отличие между студентом-отличником и студентом, который обладает педагогическим мастерством, в том, что первый в своей производственной практике подходит к решению педагогических ситуаций более инструктивно, стандартизовано, тогда как другой – ситуативно, интуитивно и более креативно.

Общий вывод к почве для высшего уровня педагогического мастерства таков: если будущий учитель отлично усваивает, репродуцирует и использует на практике педагогические, спортивные, достижения, но не включает свою

личность в познавательный и творческий процесс, то он проявляет высокий уровень педагогической деятельности, тогда как студент, добавляя к вышеуказанному собственный взгляд, опыт, интерпретацию, креативность в решении педагогических проблем, повышает эффективность педагогического процесса, вполне воплощает педагогическое мастерство.

Ключевые слова: высшие учебные заведения, способности, будущий учитель физической культуры, профессиональная подготовка, акмеология.

Demchenko I., Maksymchuk B., Protas O., Kozii O., Demchyshyna O., Sahach O., Pletenicka L., Maksymchuk I.
Dynamics of pedagogical skill development and interaction of factors of its formation. Pedagogical skill is a component both of general professional training of a teacher of any profession and a high degree of his sectoral competence (pedagogical skills of a verbal teacher, a teacher of fine arts, a teacher of physical culture, etc.). Purpose of the article is to theoretical foundation of the dynamics of pedagogical skill development and interaction of factors of its formation. Methods of the research: theoretical - analysis and synthesis of literary sources, comparisons, systematization, generalization, abstraction, hypothetical-deductive, individualization, classification, analogy. A qualitative triad "activity - skill - art is in cultural studies, theory of creativity and including pedagogy". Extrapolating to the didactic plane of IHE, it is possible to formulate it in such way "ability - skills - study - the planned realization (activity) – plan-situational (improvisational-regulated) activity or skill". That is, the main difference between straight - a student and a student who owns pedagogical skills is that the first in his production practice approaches the solution of pedagogical situations more instructively, standardized, while the other - situational, intuitive and more creative. The general conclusion regarding the subsoil for the highest level of pedagogical skill is as follows: if a future teacher of physical culture perfectly assimilates, reproduces and uses in practice pedagogical, sports, achievements, but doesn't include his personality in the cognitive and creative process, he discovers a high level of pedagogical activity, while the student, adding to the above his own view, experience, interpretation, creativity in solving pedagogical problems, which increases the efficiency of the pedagogical process, fully embodies pedagogical skill.

Keywords: institutions of higher education, abilities, future teacher of physical culture, vocational training, acmeology.

Постановка проблеми. У загальнонародному розумінні досі існує міф-стереотип про вторинність фізичної культури в змісті шкільної освіти, а також її механістична й утилітарна складова (скласти нормативи, «розважитись»), а під всебічним розвитком дитини на уроці фізичної культури мався на увазі тільки фізичний розвиток. Подібні стереотипи існували навіть на рівні управління освітою, не кажучи вже про адміністрації шкіл. Наразі на науковому рівні й у практиці вироблено нову концепцію і мету фізичної культури як навчального предмету – гуманізація, інтелектуалізація, відкритість, творчість, індивідуальний підхід тощо.

З іншого боку, педагогічна майстерність є складовою як загальної професійної підготовки учителя будь-якого фаху, так і високим ступенем його галузевої компетенції (педагогічна майстерність учителя-словесника, учителя образотворчого мистецтва, учителя фізичної культури тощо).

Аналіз актуальних досліджень. Дослідниця Т. Матвійчук підкреслює вплив указаних тенденцій на підготовку вчителя фізичної культури, зокрема: «Тенденції розвитку сучасної фізкультурно-педагогічної освіти переконливо свідчать про посилення її гуманітарної спрямованості, що зумовлює підвищення ролі загальнопедагогічної складової у системі професійної підготовки вчителя фізичної культури. Професійна діяльність учителя фізичної культури – цілісний феномен, що включає дві сторони: праця фізична і праця розумова, тісно пов'язані між собою з огляду на єдність вирішуваних завдань» [1, с. 57].

Науковці, аналізуючи якість професійної підготовки майбутнього вчителя та професійної готовності кваліфікованого педагога, виокремлюють теоретичні, технологічні й організаторські характеристики складової ПМ. Під теоретичними якість мають на увазі знання із загальноосвітніх та спеціальних дисциплін, технологічними – загальнопедагогічні й спеціальні практичні вміння й навички, під організаторськими – передовсім комунікативні вміння, основи менеджменту, конфліктології, психології тощо, що нині є інтегральною якістю й набуває все більшого значення: «Організаторські» характеристики включають знання теорії й практики колективної діяльності, установки на організаційну й виховну діяльність, навички роботи з людьми тощо. Ці групи якостей завжди взаємозалежні [2-8].

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні динаміки розвитку педагогічної майстерності та взаємодії факторів її формування.

Методи дослідження: теоретичні – аналіз і синтез літературних джерел, порівняння, систематизація, узагальнення, абстрагування, гіпотетико-дедуктивний, індивідуалізація, класифікація, аналогії.

Виклад основного матеріалу. Аналіз визначень й обсягу поняття «педагогічна майстерність» в дискурсі вітчизняних і зарубіжних науковців виявив деякі спільні закономірності, що можна узагальнити таким чином:

1. Педагогічна майстерність виявляється на кожному поточному уроці і, разом з тим, це є елемент небуденності, особливості, нестандартності, творчості, що мислиться такою тільки на тлі обов'язкових, тривіальних, типових елементів.

2. Педагогічної майстерності студента неможливо навчити тільки з боку стороннього суб'єкта освітнього процесу (викладача, наставника, тренера). Для цього мають бути застосовані самоосвіта, самодисципліна, самовиховання – самоорганізація майбутнього педагога.

3. Педагогічна майстерність, на відміну від компетентнісних знань, умінь і навичок, котрі необхідні для роботи в школі, не має верхньої межі досконалості й конкретного опису (обсягу) особистісних характеристик. Це – перманентний процес (упродовж навчальної діяльності й професійного життя).

4. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури відрізняється та має низку переваг перед учителями точних, гуманітарних та природничих наук, оскільки тісно пов'язана не стільки з пізнавальною, скільки з ціннісною сферою людської особистості й культури (аксіологія) й у змозі задовольнити потреби духовного, емоційного й фізичного розвитку.

5. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури (як і тренера) у своїй основі має акмеологічну (апикальну) мету, тобто передбачає реально й об'єктивно визнання результату, прогресу, досягнення, перевершення сподівань тощо.

З огляду на ці визначення необхідно детальніше розглянути компоненти педагогічної майстерності як важливої складової професійної діяльності вчителя фізичної культури.

Науковці відстоюють різні ключові якості та потенції, що лежать в основі ПМ, ведучи «заочну полеміку» в рамках таких ключових тез. Найбільш дискусійна – це вседоступність / винятковість у досягненні її вершин. З цього приводу в педагогіці розвиваються дві ідеї: ПМ – це вищий рівень компетенцій, необхідних для успішної роботи педагога у школі, що доступний усім майбутнім та діючим учителям [9]. ПМ – це якість особистості вчителя, що ґрунтується на педагогічних здібностях (отже, доступна не всім), розвивається на основі засвоєння професійно-методичного досвіду і є мистецтвом. Її вищого рівня досягають тільки окремі педагоги [10, с. 216].

Неоднозначним є і змістовий аспект ПМ: окремі науковці дотримуються думки, що в основі ПМ лежить винятково гуманістична й загальнокультурна спрямованість особистості [3]; інші вважають, що основа ПМ – глибоке знання та творчий підхід передовсім до власного предмету та ЗУН, пов'язаних з ним [2].

Однією з основних проблем визначення вищого рівня ПМ є багатоскладовість вищої якості професійної особистості вчителя, що обов'язково має включати професійний (спеціалізація), гуманістичний (загальнокультурний, ціннісний), скерований на найвищі досягнення, зокрема у фізичній культурі й спорті (акмеологічний) та особистісний компоненти. Іншою проблемою є незавершеність (і неможливість завершення) високого досягнення ПМ учителем фізичної культури, оскільки ця якість шліфується впродовж усієї професійної діяльності. Проаналізуємо ці аспекти в контексті провідних представників методології вищої школи.

Так, дослідниця О. Жукова ґрунтовно розкриває поняття «акмеологія фізичної культури й спорту» в одноіменній монографії. Запозичивши це поняття із загальної теорії педагогіки, де воно означає феномен і закономірності зростання, розвитку й апогею професійного життя вчителя, науковець пов'язує дидактичні можливості вчителя фізичної культури з можливостями й обмеженнями. До останніх належить брак досвіду, досягнення фізичної й психологічної зрілості (після 35 років). Проте, основним здобутком праці є обґрунтування важливості вікових, психологічних, фізичних та інших умов досягнення вчителем фізичної культури ПМ.

На нашу думку, акмеологія дисципліни «Фізична культура в середній школі» має амбівалентну сутність: з одного боку, – це постійне вдосконалення вчителя, який, по можливості своїх вікових та індивідуальних властивостей, має демонструвати не стільки абсолютні, скільки відносні можливості, перспективи й досягнення на власному прикладі, з іншого, – стимулювати досягнення й необмежений рівень можливостей у своїх вихованців. При цьому необхідно зазначити, що фізична культура, порівняно зі спортом та тренерською діяльністю, зорієнтована на масовий характер і в своїй основі передбачає розвиток фізичних кондицій, збереження здоров'я, організацію дозвілля тощо, проте корелює з професійним аспектом (спортом).

З іншого боку, на думку сучасних дослідників, розвиток достатнього та високого рівня педагогічної майстерності вчителя фізичної культури, по-перше, перманентний процес, що не має скінченного етапу; по-друге, навіть достатній рівень ПМ не може бути сформований тільки під час навчання у ВНЗ: потрібна реальна педагогічна практика й досвід (життєвий та шкільної роботи), що загалом коливається від 5 до 10 років [5].

Зокрема, В. Білик, вивчаючи особливості розвитку ПМ у майбутніх вчителів фізичної культури, зробив подібне припущення щодо неможливості досягнення високого рівня ПМ за період навчання й запропонував з метою з'ясування умов розвитку педагогічної майстерності порівняльне анкетування студентів і практикуючих учителів фізичної культури з різним стажем. Науковець резюмував такі результати: «Проаналізувавши результати проведеного анкетування, можна зробити деякі узагальнення. Педагогічна майстерність студентів-випускників високого рівня не досягає: середній рівень мають 48% випускників, низький – 52%. Відповідно 12% вчителів фізкультури, які працюють в школі від 3 до 5 років, досягли високого рівня педагогічної майстерності, середнього – 63%, низького – 25%. Педагоги зі стажем роботи від 5 до 15 років володіють високим рівнем педагогічної майстерності – 25%, середнім – 58%, низьким – 17%. І, відповідно, вчителі, зі стажем роботи з дітьми понад 15 років мають високий рівень педагогічної майстерності (28% вчителів), середній – 59%, низький – 14%» [11]. Інші науковці в цьому плані дійшли паралельних висновків, що майбутній вчитель не стільки має володіти ЗУН, скільки вміти адаптувати їх, використовувати відповідно до педагогічних цілей завдань, вирішення конкретних ситуацій [12].

У науковому педагогічному дискурсі є різноаспектне розуміння поняття «рівень педагогічної майстерності». Так, В. Огульчанський наголошує, що в процесі дослідження феномену, номінованого цим поняттям, необхідно на початковому етапі педагогам вищої школи визначати рівень потреби і можливостей у формуванні ПМ, який може бути пасивним, ситуативним та активним [13, с. 16-17]. Виходячи з цього, можна припустити, що майбутній рівень ПМ залежатиме не тільки від природних педагогічних, комунікативних та фізичних здібностей, а й від: а) вмотивованості в їхньому здобутті й удосконаленні; б) здатності / нездатності студента до саморозвитку й самовдосконалення; в) стійкості (нестійкості, спорадичності, ситуативності) зусиль й окремих вольових, діяльнісних актів, скерованих на вдосконалення ПМ.

Інші педагоги мають свої погляди на віковий, соціальний та освітньо-рівневий характер компетенцій та ЗУН. Так, Л. Калашнікова, В. Лозова, висвітлюючи у своїх працях проблеми поетапності й наступності розвитку ПМ, зазначають, що абітурієнт, студент-випускник, молодий вчитель мають відповідати як мінімум достатньому рівню базових, таких, що

формується або відносно перфектних ЗУН [14]. Тобто вступна кампанія до ВНЗ на спеціальність «Фізичне виховання» має здійснити успішний відбір між полярними категоріями абітурієнтів: здатні до педагогічної діяльності в царині фізичної культури – нездатні до такої діяльності. Дотриманню цих критеріїв, згідно із сучасними положеннями Міністерства освіти і науки України, має сприяти дворівнева вимога до вступу до факультетів фізичного виховання: достатній (високий) рівень результатів ЗНО та висока фізична підготовка.

Поступаючи тезу про те що ПМ учителя фізичної культури є процесом, що має початок, але в своєму зростанні є перманентним процесом, а також враховуючи внутрішні (психологічні) й зовнішні (соціальні, педагогічні) фактори її формування, весь процес розвитку ПМ майбутніми вчителями фізичної культури можна зобразити схемою, зображеною на рис. 1.

Схема складається з двох зон, що перетинаються та символізують, з одного боку, внутрішнє розгортання особистості майбутнього вчителя, з іншого, – сукупність і послідовність зовнішніх агентів впливу. Центральна вісь з коефіцієнтами t та Q (якість) наочно зображує, що фактор часу збігається зі зростанням ПМ на тлі взаємодії саморозвитку майбутнього й діючого вчителя фізичної культури та системи чинників, що впливають на його особистість.

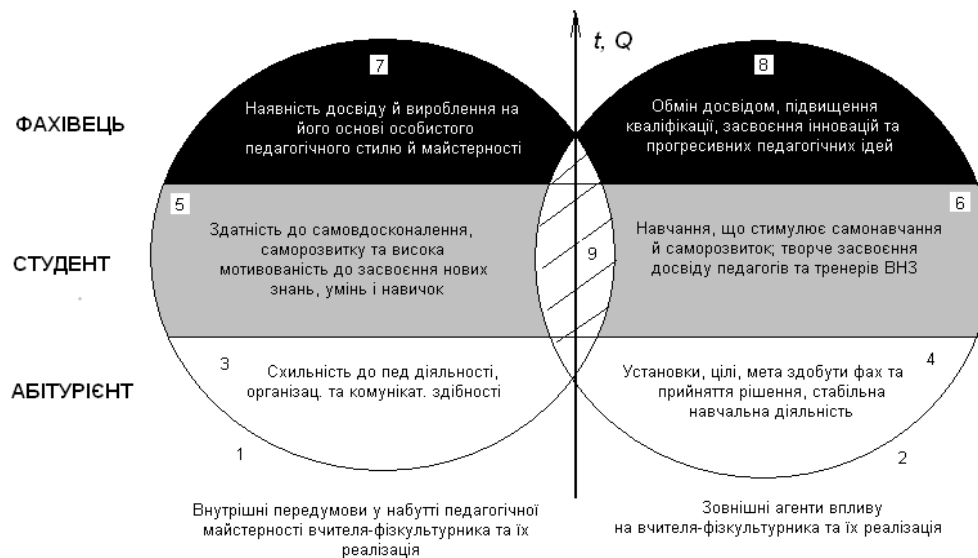

Рис. 1. Динаміка розвитку педагогічної майстерності та взаємодія факторів її формування

Одночасно впродовж часової вісі t можна позначити три основних етапи становлення вчителя фізичної культури: а) абітурієнт (має бажання, мотивацію, знання, фізичні задатки, прийняв рішення навчатися тощо); в) студент (активно засвоює педагогічний досвід і виробляє навички самонавчання й самовдосконалення); в) учитель-початківець, в якого основний етап засвоєння академічних компетенцій завершився та розпочався і триває етап засвоєння життєвих, додаткових (підвищення кваліфікації, обмін досвідом) компетенцій, набуття досвіду й подальших результатів самонавчання, самовдосконалення й саморозвитку. Множина компетенції (зона перетину 9) набуває з часом нової та кращої якості й обов'язково включає інтра- й екстраособистісні фактори, а її вихід за межі кіл символізує нескінченність і невизначеність творчої педагогічної особистості вчителя фізичної культури.

Можна зробити висновок, що з метою вироблення у майбутніх вчителів фізичної культури поряд із творчим конкурсом (складання фізичних нормативів) необхідно увести тестування на педагогічну професійну придатність.

У середині ХХ ст. у рамках радянської педагогіки на тлі гонитви за спортивними досягненнями робилися неодноразові спроби розробити вихідні, базові й діагностувальні критерії та методи їх виховання й наочіння з метою підвищення ПМ. Найповніший комплекс вимог і відповідних особистісних характеристик для студентів-практикантів, що склалися з чотирьох блоків, було розроблено О. Ігнат'євим. Його теорію резюмувала у своєму дисертаційному дослідженні Т. Кравчук: «виявлення особистих морально-вольових якостей, любові до дітей та вчительської професії; глибокі та різнобічні знання зі свого фаху; загальнопедагогічна підготовка і культура, що мали проявлятися в уміннях передавати знання і навички, організувати, контролювати та оцінювати роботу учнів, проводити виховну роботу в класі, вести роботу з батьками школярів, грамотно висловлювати свої думки; наявність спеціально-методичних умінь і навичок, зокрема визначати і пояснювати завдання уроку, орієнтуватися і обирати місце вчителя під час занять, пояснювати та показувати фізичні вправи, страховки й допомоги, доцільно використовувати заохочення і покарання, забезпечувати цільність занять, виконувати хронометрування уроку, регулювати фізичне навантаження і складати фізіологічну криву, організувати позакласні спортивно-масові та оздоровчі заходи» [15, с. 61 – 62].

Висновки. У культурології, теорії творчості й педагогіці в тому числі є якісна тріада «діяльність – майстерність – мистецтво». Екстраполюючи на дидактичну площину ВНЗ, її можна сформулювати таким чином «здатність – здібності – навчання – розпланована реалізація (діяльність) – планово-ситуативна (імпровізаційно-регламентована) діяльність або майстерність». Тобто основна відмінність між студентом-відмінником і студентом, який володіє педагогічною майстерністю, в тому, що перший у своїй виробничій практиці підходить до вирішення педагогічних ситуацій більш інструктивно, стандартизовано, тоді як інший – ситуативно, інтуїтивно й більш креативно.

Загальний висновок щодо підґрунтя для вищого рівня ПМ такий: якщо майбутній учитель фізичної культури відмінно засвоює, репродукує й використовує на практиці педагогічні, спортивні, здобутки, але не включає свою особистість у пізнавальний і творчий процес, то він виявляє високий рівень педагогічної діяльності, тоді як студент, додаючи до вищевказаного власний погляд, досвід, інтерпретацію, креативність у вирішенні педагогічних проблем, що підвищує ефективність педагогічного процесу, сповна втілює педагогічну майстерність. Щодо цієї ідеї О. Тимошенко вказує: «високий рівень педагогічної майстерності викладача неможливий без особистісного ставлення до своєї діяльності та її цілей. Ця функція пов'язана з самовихованням викладача, оскільки вона ставить високі вимоги до особистості педагога» [16, с. 120].

Література

1. Матвійчук Т. Ф. Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичного виховання й процесі професійної підготовки. Дис...канд. пед. наук. – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Тетяна Фартівна Матвійчук. – Львів, 201 с.
2. Бабій І. В., Максимчук Б. А., Малихін А. О., Сивохоп Е. М., Короткіх М. А., Грицун Ю.М., Маляр Н. С., Максимчук І. А. Історичні передумови розвитку педагогічної майстерності / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 11 (119) 19. – 191 с. (С. 12-18)
3. Максимчук Б. А., Овчарук В. В., Карасевич С. А., Овчарук В. Г., Петришин П. В., Шкірта М. І., Трифан О. М., Максимчук І. А. Педагогічна майстерність майбутніх учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 11 (119) 19. – с. 191 (С. 129-134)
4. Максимчук Б., Максимчук І. Освітні технології розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури / Традиції та інновації в сучасній педагогічній діяльності: європейський вимір. Збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2019. 96 с. (С. 50-52)
5. Максимчук І. А., Малихін А. О., Демченко І. І., Височан Л. М., Філоненко Л. В., Білозерська Г.О., Лісниченко Ю.М., Максимчук Б. А. Структура педагогічної майстерності у контексті інтровертних характеристик фахівця / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 12 (120) 19. – 123 с. (С. 82-89)
6. Максимчук Б. А. Педагогічна майстерність учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень / Б. А. Максимчук // Таврійський вісник освіти : – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. № 2 (66). – С. 12-22.
7. Тарасенко Г. С. Професійна культура вчителя: досвід дефінітивного аналізу / Г.С. Тарасенко // Культура і вчитель : збірник наук.-методичних праць / Авт.колектив під кер. А.Б. Щербо. Відп. ред. Д.М. Джола. – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2003. – С. 28-32.
8. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii, I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. *Journal of Physical Education and Sport*, 18 (2), 810–815. (Скопус)
9. Малиновская В. Н. Введение в специальность и основы педагогического мастерства / В. Н. Малиновская, А. Л. Смятких. – М., 1991. – 240 с.
10. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 2 /Б.М.Шиян – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 247 с.
11. Берека В.С. Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільної освіти в Україні (1957 – 2000 рр.): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Берека Віктор Євгенович. – К., 2001. – 228 с.
12. Пассов Е. И. Мастерство и личность учителя: На примере деятельности учителя иностранного языка / Пассов Е. И., Кузовлев В. П., Кузовлева Н. Е., Царькова В. Б. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ФЛИНТА, 2001. – 240 с. 6.
13. Огульчанский В. А. Формирование профессионально-педагогического мастерства специалистов физической культуры и спорта на этапе вузовского образования. Автореф. Дисс. Канд пед наук. 13.00.08 – теория и методика профессионального образования. / Владимир Алексеевич Огульчанский. – Волгоград. – 2004. – 27 с.
14. Лозовая В. И., Калашникова Л. Н. Формирование познавательной активности школьников в процессе организации их общения. – Харьков // ХГПИ, 1990. – С.84.
15. Кравчук Т. М. Педагогічна підготовка майбутніх учителів фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах України (20-80 рр. XX ст.): дис. на здоб. наук. ступеня канд. пед. наук за спец. 13.00.01 – заг. пед. та іст. пед. / Т. М. Кравчук ; М-во освіти і науки України, ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Х. : Б.в., 2004. – 278 с.
16. Тимошенко О. В. Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури вищих навчальних закладах. Дис...докт. пед. наук. – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Олексій Валерійович Тимошенко. – К., 2009. – 585 с.

Reference

1. Matviychuk T. F. Formation of pedagogical skills at future teachers of physical education and the process of professional training. PhD thesis. Lviv, 201.

2. Babiy I. V., Maksymchuk V. A., Malykhin A. O., Syvokhop E. M., Korotkikh M. A., Grytzun Y.M., Maliar N. S., Maksymchuk I. A. (2019). Historical prerequisites for pedagogical skills development. Scientific Journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 11 (119) 19, 191. (12-18).
3. Maksymchuk B. A., Ovcharuk V. V., Karasevich S. A., Ovcharuk V. H., Petryshin P. V., Shkirta M. I., Trifan O. M., Maksymchuk I. A. (2019). Pedagogical skill of physical culture future teachers as a subject of scientific research. Scientific Journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 11 (119) 19, 191 (129-134).
4. Maksimchuk B., Maksimchuk I. (2019). Educational technology of pedagogical skill development at future teachers of physical culture. Traditions and innovations in modern pedagogical activity: European dimension. Collection of scientific works on the materials of the scientific and practical conference. Ismail, 96. (50-52).
5. Maksymchuk I. A., Malikhin A. O., Demchenko I. I., Vysochan L. M., Filonenko L. V., Bilozerska H.O., Lisnichenko Y.M., Maksymchuk B. A. (2019). Structure of pedagogical skills in the context of introverti characteristics of the specialist. Scientific Journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 12 (120)19, 123 (82-89).
6. Maksymchuk B. A. (2019). Pedagogical skill at teachers of physical culture as a subject of scientific research. Tavriyskiy bulletin of education. Kherson, 2 (66), 12-22.
7. Tarasenko, H. S. (2003). Professional culture of teacher: the experience of a definitive analysis. In A. Shcherbo (Ed.), Culture and Teacher (28-32). Vinnytsia, 28-32.
8. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. Journal of Physical Education and Sport, 18 (2), 810–815. (Scopus).
9. Malinovskaia V. N. (1991). Introduction to the specialty and basics of pedagogical skills. 240.
10. Shiyani B. M. (2002). Theory and methodology of physical education at pupils. Study book. Ternopil, 2, 247.
11. Bereka V.Y. (2001). Social-pedagogic foundations for the development of extracurricular education in Ukraine (1957 - 2000). PhD thesis. 228.
12. Passov Y. I. (2001). Skill and teacher personality: on the example of activities of foreign language teacher. 2nd Ed. 240.
13. Ogulchanskiy V. A. (2004). Formation of professional and pedagogical skills at specialists of physical culture and sports at the stage of university education. PhD thesis . Volgograd, 27.
14. Lozovaya V. I., (1990). Kalashnikova L. N. Formation of cognitive activity oat pupils in the process of organization of their communication. Kharkov, 84.
15. Kravchuk T. M. (2004). Pedagogical training of future teachers of physical education in higher pedagogical educational institutions of Ukraine (20-80 of the 20th cent.). PhD thesis . Ministry of Education and Science of Ukraine, KHNPU named after H. S. Skovoroda. 278.
16. Timoshenko O. V. (2009). Theoretical-methodical principles of optimization of professional training at teachers of physical culture in higher educational institutions. PhD thesis. 585.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2019.1(121)20.08
УДК 796.011.3:378

Жамардїй В.О.
кандидат педагогічних наук, доцент
Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ЦІЛЬОВОГО БЛОКУ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Зміст статті полягає в обґрунтуванні та структуруванні технології цільового блоку методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів. Реалізація цільового блоку має починатися з постановки чіткої мети, розуміння студентом шляхів і засобів її досягнення. Досліджено, що фізкультурно-оздоровча активність значної частини студентів є низькою. З'ясовано, що пріоритетними засобами фізичної культури та спорту, якими бажають займатися студенти, є заняття загальною фізичною підготовкою на тренажерах, фітнес-технологіями, східними единоборствами, шейпінгом (ритмічною гімнастикою), катанням на лижах, оздоровчим плаванням та іншими видами рухової активності. Визначено, що процес формування і виховання особистості студента засобами фітнес-технологій поєднує стійкі об'єктивні та суб'єктивні особистісні та соціальні якості, що виникають і розвиваються під час фізкультурно-оздоровчої діяльності, а також під впливом соціального оточення. В цільовому блоці методичної системи необхідно формувати та розвивати потреби, інтереси, уподобання, мотиви особистої поведінки, знання, культурні цінності, переконання тощо.

Ключові слова: *методична система, студенти, технологія, фізичне виховання, фітнес-технології, цільовий блок.*